

Received: February 19, 2022

Revised: April 30, 2022

Accepted: May 1, 2022

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิต
การทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

The Relationship between Innovative Leadership of School Administrators
and Quality of Work Life of Teachers in District Quality Schools
under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3

พลธาวิณ วัชรธรรมารงค์ (Pholthawin Wacharadhorntumrong)¹

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (Sasinan Sirithadakunlaphat)²

ปรียานุช สุขบุญมาก (Preeyanuch Sukboonmak)³

วรัชญา ขมหวาน (Warachaya Khomwhan)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ศึกษา 2) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน และครูผู้สอน 650
คนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา
2564 และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 19 คน และครูผู้สอน จำนวน 242 คน รวมทั้งสิ้น 261
คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
สหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพ

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

⁴ ครูโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คุณภาพชีวิตการทำงาน โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the level of innovative leadership of school administrators; 2) the level of quality of work life of teachers in district quality schools under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3; and 3) to study the relationship between innovative leadership of school administrators and quality of work life of teachers in district quality schools. The population consisted of 20 administrators and 650 teachers in district school administrators and the sample group divided into 19 school administrators and 242 teachers in district quality schools under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3 according to the Krejcie & Morgan sample size table which obtained by stratified sampling. The research instruments were 2 sets of 5-level rating scale questionnaires for school administrators and teachers. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and simple correlation.

The results of the research showed that 1) the innovative leadership of school administrators as a whole was at a high level. 2) The quality of work life of teachers in district quality schools as a whole was at a high level. 3) The innovative leadership of school administrators and the quality of work life of teachers in district quality schools under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3, it was found that there was a statistically significant positive correlation at the .05 level.

Keywords: Innovative Leadership, Quality of Work life, District Quality School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ ซึ่งรัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้านเพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้คนไทยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุข มีการปฏิรูป

การศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดจุดเน้นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 49) ซึ่งการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะภาวะผู้นำที่มีความสอดคล้องกับยุคปัจจุบัน นั่นคือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ การมองเห็นภาพลักษณ์และทิศทางขององค์กร รวมทั้งแนวทางการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาจนนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารจัดการและการเรียนการสอนในสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ Patel (2012), Horth and Vehar (2012), George (2012), เวียงวิวรรณ์ ทำทูล (2557) อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2558) พิทักษ์ ทิพย์วารี (2558) จุฑาทิพย์ ชนะเคน (2559) จีรภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) และสุจิตรา หนูงาม (2563) ทำให้ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 7 ด้านดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) การบริหารความเสี่ยง 3) กลยุทธ์นวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 5) การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 7) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ Walton (1974), Umstot (1984), Huse & Cummings (1980), Joao Leitao, Dina Pereira and Angela Gonçalves (2021, Javanmardnejad, S., Bandari, R., Heravi-Karimooi, M. et al (2021), Fakhri, Mahendra, Nurnida Ida, Winarno Alex, Kurnia, Benny and Suryana Deki (2020) ณัฐพงษ์ชัย วัชรพงศ์ธร (2556) สายชล คงทิม (2562) สุจิตรา หนูงาม (2563) และณัฐณี มณีวรรณ (2563) ศิริวรรณ จันรจนา และกฤษดา เขียววัฒนสุข (2563) และอัญชลี วงษ์จันทร์ (2564) ทำให้ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้านดังนี้ 1) ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) การใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน 6) การบูรณาการทางสังคมและทำงานร่วมกัน และ 7) ความสมดุลของชีวิตในการทำงาน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีความสุข และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน ทั้งนี้พฤติกรรมการทำงานและการดำเนินชีวิตของครูในโรงเรียนย่อมเป็นผลมาจากพฤติกรรมกรรมการบริหารและการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

จากความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเองและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ในอันที่จะส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการและการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) การบริหารความเสี่ยง 3) กลยุทธ์นวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 5) การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 7) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) การใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน 6) การบูรณาการทางสังคมและทำงานร่วมกัน และ 7) ความสมดุลของชีวิตในการทำงาน

2. **ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 20 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 650 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน และครูผู้สอน 242 คน รวม 261 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.608-610) และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้สถานภาพเป็นเกณฑ์ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	20	19
ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	650	242
รวม	670	261

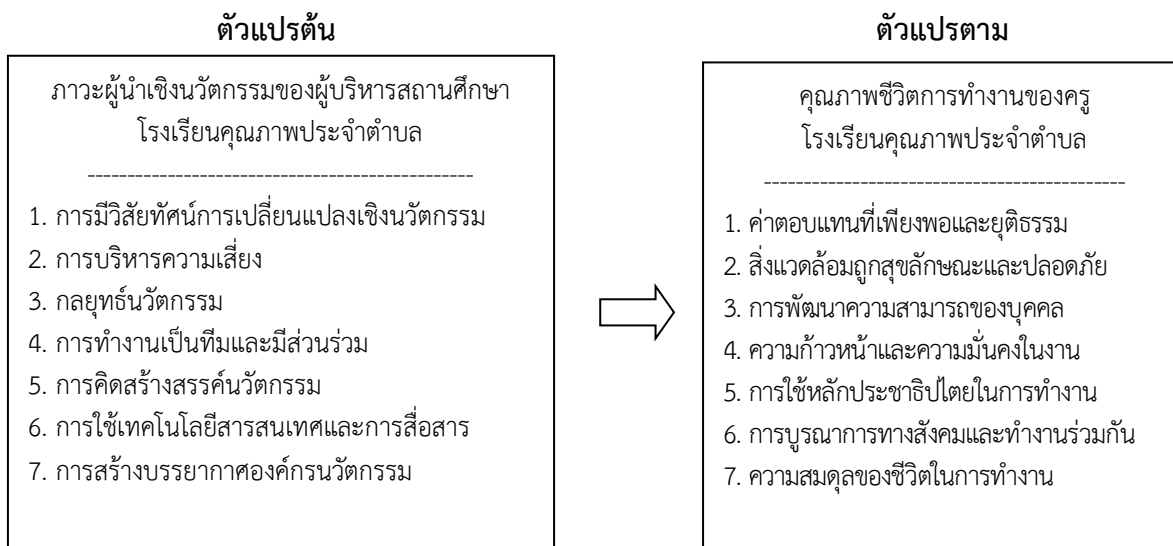

3. **ขอบเขตด้านตัวแปร** ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

4. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2564

5. **ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย** ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง การปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการนำพาองค์กรด้วยวิธีการคิด การทำงาน หรือแนวทางใหม่ๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาสถานศึกษา ประสานความร่วมมือและแสวงหาเครือข่ายผู้ร่วมพัฒนาเพื่อนำองค์กรไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม การบริหารความเสี่ยง กลยุทธ์นวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง สภาพการณ์ที่ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีความสุขและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองที่ดีในการปฏิบัติงาน อันส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนที่ครูได้ปฏิบัติงานอยู่ โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7

ด้านดังนี้ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน การใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน การบูรณาการทางสังคมและทำงานร่วมกัน และความสมดุลของชีวิตในการทำงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนคุณภาพ หรือโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู บุคลากร และผู้ปฏิบัติงานด้านการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนคุณภาพ หรือโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนคุณภาพ หรือโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สามารถนำผลการศึกษามาวางแผนพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของครูให้มีความสุขและความพึงพอใจในการทำงาน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนได้นำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณลักษณะ ทักษะภาวะผู้นำและเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของตนเองให้สูงขึ้น

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 20 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน 650 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 19 คน และครูผู้สอน 242 คน รวม 261 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, PP.608-610) และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้สถานภาพเป็นเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

(Reliability) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ที่	ด้าน	n=261		ระดับ ภาวะผู้นำ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม	4.44	0.48	มาก	2
2	การบริหารความเสี่ยง	4.20	0.46	มาก	7
3	กลยุทธ์นวัตกรรม	4.32	0.56	มาก	5
4	การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.48	0.52	มาก	1
5	การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.42	0.54	มาก	3
6	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.29	0.56	มาก	6
7	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.40	0.44	มาก	4
รวม		4.36	0.51	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$)

ตารางที่ 3 คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ที่	ด้าน	n=261		ระดับ คุณภาพชีวิต การทำงาน	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	4.42	0.54	มาก	1
2	สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	4.26	0.48	มาก	5
3	การพัฒนาความสามารถของบุคคล	4.34	0.54	มาก	4
4	ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	4.40	0.53	มาก	2
5	การใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน	4.38	0.56	มาก	3
6	การบูรณาการทางสังคมและทำงานร่วมกัน	4.25	0.58	มาก	6
7	ความสมดุลของชีวิตในการทำงาน	4.24	0.54	มาก	7
รวม		4.33	0.53	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.38$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความสมดุลของชีวิตในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.24$)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิต
การทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X	Y
X_1	1.00								
X_2	.445*	1.00							
X_3	.640*	.638*	1.00						
X_4	.428*	.429*	.534*	1.00					
X_5	.358*	.526*	.604*	.724*	1.00				
X_6	.440*	.603*	.662*	.682*	.604*	1.00			
X_7	.627*	.664*	.644*	.668*	.688*	.762*	1.00		
X	.608*	.724*	.678*	.659*	.682*	.682*	.689*	1.00	
Y	.645*	.609*	.685*	.664*	.684*	.695*	.692*	.784*	1.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .784$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง

2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความสมดุลของชีวิตในการทำงาน

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างในระดับมาก ($r_{xy} = .784$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีความมุ่งมั่น สร้างสรรค์ผลงาน และทุ่มเทเพื่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมที่กว้างไกล ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการทำงานเป็นทีมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้ผลิต สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนานวัตกรรมแก่ครูอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ที่ได้ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทิพย์ ชนะเคน (2559) ที่ได้ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่สอดคล้องกัน มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มีการพัฒนาศักยภาพการทำงาน การส่งเสริมให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นธรรม และมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน จากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงษ์ชัย วัชรพงศ์ธร (2556) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณี มณีวรรณ (2563) ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชลี วงษ์จันทร์ (2564) ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชล คงทิม (2562) ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรารภณ์ วายลม (2563) ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการเจเนอเรชั่น X ในสังกัดกระทรวงการคลัง อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในเชิง

บวกในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีการใช้หลักภาวะผู้นำให้เข้ากับบริบทของการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จนส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับ เชื่อมั่นและศรัทธาในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2559, น. 9) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติและมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติว่าดีหรือไม่ดีอีกด้วย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในส่วนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้นที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรรู้จุดหมายและแนวทางการบริหารจัดการ ซึ่งได้แสดงความสามารถให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้าใจและร่วมกันทำงานตามเป้าหมายจนประสบผลสำเร็จ ทำให้การวิจัยครั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในเชิงบวกอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐณี มณีวรรณ (2563) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเชษนิร์ แสงสุข (2560) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยนี้โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนำไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมต่อไป
2. หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนให้เหมาะสมและยั่งยืนในอันที่จะส่งผลต่อความสุขและความพึงพอใจในการทำงานยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของตนเอง ให้สอดคล้องกับการกิจและปริมาณงานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปร เช่น วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในมิติหรือองค์ประกอบอื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เชษินีร์ แสงสูง. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ณัฐณี มณีวรรณ. (2563). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ณัฐพงษ์ชัย วัชรพงศ์ธร. (2556). องค์การแห่งองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 3(1), 22-25.
- พิทักษ์ ทิพย์วารี. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วัชรภรณ์ วายลม. (2563). การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานกับการรักษาความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการเจเนอเรชั่น X ในสังกัดกระทรวงการคลัง. (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2559). ภาวะผู้นำจากทฤษฎีสู่ข้อเสนอตัวแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27(3), 40-52.

- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ศิริวรรณ จันรจนา และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา* เชียงใหม่, 5(4), 160-174.
- สายชล คงทิม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของของข้าราชการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 117-128.
- สุจิตรา หนูงาม. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อัญชลี วงษ์จันทร์, เกริกไกร แก้วล้วน และ นเรศ ชันธีรี. (2563). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 “การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE)”* (น.440-449). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Cronbach, J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5thed). New York: Harper Collins.
- Fakhri, Mahendra, Nurnida Ida, Winarno Alex, Kurnia, Benny and Suryana Deki. (2020). Characteristics of Quality of Work Life on Employees at Consultant Company in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(11), 1105-1111.
- George. (2012). Innovation for inclusive growth: Towards a theoretical framework and a research Agenda. *Journal of Management Studies*, 49(4), 661-683.
- Horth, D. M. & Vehar, J. (2012). *Becoming a leader who fosters innovation*. Baffles: Guildford & King Lynn.
- Huse, E. F. & Cummings, T. G. (1985). *Organization Development and Change*. (3thed.). Minnesota: West Publishing.

- Joao Leitao, Dina Pereira and Angela Gonçalves. (2021). Quality of Work Life and Contribution to Productivity: Assessing the Moderator Effects of Burnout Syndrome. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5): 2425, 1-20.
- Krejcie, R. V. & Morgan, E. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*. 30(1): 607-610.
- Patel, E. (2012). *The Essentials of School Leadership*. London: Paul Chapman.
- Umstot, D. D. (1984). *Understanding organization behavior*. Minnesota: West Publishing.
- Walton, R. E. (1974). Quality of work life. *Sloan Management Review*. 15(2), 11-21.